

Tužilaštvo - Tužiteljstvo Bosne i Hercegovine
Тужилаштво Босне и Херцеговине

Broj: T20 0 KTA 0024322 23

Sarajevo, 01.02.2024. godine

Na osnovu člana 35. stav 2. tačke e) i 216. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu: ZKP BiH), donosim:

N A R E D B U
o nesprovodenju istrage

povodom prijave podnesene sa e-mail adrese ██████████ protiv korisnika dva ██████████ profila ██████████ zbog krivičnog djela Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz člana 145a stav 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, jer iz prijave i pratećih spisa očigledno da prijavljeno djelo nije krivično djelo.

O b r a z l o ž e n j e

Dana ██████████ Državna agencija za istrage i zaštitu je Tužilaštvu Bosne i Hercegovine proslijedila Prijavu negiranja genocida u Srebrenici podnesenu putem e-mail poruke sa adrese ██████████ potpisnika ██████████, kojom prijaviteljka prijavljuje korisnike dva ██████████ korisnička profila zbog negiranja genocida u Srebrenici ██████████

U prilogu ██████████

██████████ je navedeno da su u cilju pronalaska profila koji su predmet prijave i potvrde navoda navedenih u predmetnoj prijavi izvršene provjere na društvenoj mreži ██████████. Prilikom provjera profila ██████████ pronađena su dva profila, od kojih je na jednom profilna fotografija koju je prijaviteljka i dostavila u prilog svoje Prijave. Pregledom objava sa ██████████ korisničkog profila ██████████ sa informacijama o korisniku profila ██████████

Nadalje stoji da su pronađene tri objave:

- Objava ██████████ na kojoj se nalazi profilna fotografija koja je dostavljena u prilogu Prijave;
- Objava ██████████ na kojoj se nalazi fotografija većeg broja mrtvačkih kovčega (tabuta) preko koje je stavljen znak „X“ i natpis na ciriličnom pismu: „NAJVEĆA LAŽ 20.VEKA.NIJE SE DESILO.“
- Objava ██████████ na kojoj se nalazi fotografija većeg broja ljudi u vojnoj uniformi, zastava BiH u donjem uglu fotografije sa natpisom „ Srebrenica, juni 1995.NENAORUŽANI, žene, djeca, starci“

U cilju provjera navoda Prijave, Tužilaštvo BiH je izdalo Naredbu Državnoj agenciji za istrage i zaštitu

kojim su obavijestili Tužilaštvo BiH

izvršeno čuvanje podataka na mreži za predmetna dva korisnička profila.

Dana [REDACTED] Tužilaštvo Bosne i Hercegovine uputilo je [REDACTED] Zamolnicu za pružanje međunarodne pravne pomoći nadležnim organima [REDACTED] u kojoj je traženo da dostavi kompletne kopije postojećih i obrisanih podataka korisničkih računa na društvenoj mreži [REDACTED]

[REDACTED] dostavilo odgovor da su zaključili da predmetno ponašanje ne predstavlja krivično ponašanje [REDACTED] kažnjivo kaznom zatvora od više od jednu godinu, zbog čega su odbili izvršenje Zamolnice.

Nakon što je u ovom obrazloženju detaljno navedeno stanje spisa, a samim tim i dokazi koje je tužilac cijenio prilikom donošenja odluke, zbog činjenice da se radi o dva korisnička [REDACTED] profila, u nastavku će za svaki profil ponaosob biti data pojedinačna ocjena dokaza i razlozi zbog kojih su isti cijenjeni na način da su rezultirali donošenjem Naredbe o nesprovodenju istrage u konkretnom predmetu, te će prije te elaboracije biti navedeno krivično djelo, odnosno stav krivičnog djela Izazivanje nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti iz člana 145a. Krivičnog zakona BiH koji glasi:

(1) *Ko javno izaziva ili raspiruje nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju, razdor ili netrpeljivost među konstitutivnim narodima i ostalima, kao i drugima koji žive ili borave u Bosni i Hercegovini, kazniće se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.*

(2) *Ko javno podstrekne na nasilje ili mržnju usmjerenu protiv grupe osoba ili člana grupe određene s obzirom na rasu, boju kože, vjeroispovijest, porijeklo ili nacionalnu ili etničku pripadnost, ako takvo ponašanje ne predstavlja krivično djelo iz stava (1) ovog člana, kazniće se kaznom zatvora od tri mjeseca do tri godine.*

(3) *Ko javno odobri, porekne, grubo umanji ili pokuša opravdati zločin genocida, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin utvrđen pravosnažnom presudom u skladu s Poveljom Međunarodnog vojnog suda pridruženom uz Londonski sporazum od 8. avgusta 1945. ili Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju ili Međunarodnog krivičnog suda ili suda u Bosni i Hercegovini, a usmjereno je protiv grupe lica ili člana grupe određene s obzirom na rasu, boju kože, vjeroispovijest, porijeklo ili nacionalnu ili etničku pripadnost, i to na način koji bi mogao potaknuti na nasilje ili mržnju usmjerenu protiv takve grupe lica ili člana takve grupe, kazniće se kaznom zatvora od šest mjeseci do pet godina.*

(4) *Ko krivično djelo iz stava (1) do (3) ovog člana izvrši tako da javnosti učini dostupnim ili joj distribuira letke, slike ili druge materijale, kazniće se kaznom zatvora od najmanje jedne godine.*

(5) *Ako je krivično djelo iz stava (1) do (3) ovog člana počinjeno na način kojim se može poremetiti javni red i mir ili je prijeteće, zlostavljujuće ili uvredljivo, počinilac će se kazniti kaznom zatvora od najmanje tri godine.*

(6) *Ko dodijeli priznanje, nagradu, spomenicu, bilo kakav podsjetnik ili bilo kakvu privilegiju ili slično licu osuđenom pravosnažnom presudom za genocid, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin, ili imenuje javni objekat kao što je ulica, trg, park, most, institucija, ustanova, opština ili grad, naselje i naseljeno mjesto, ili slično, ili registruje naziv po ili prema licu osuđenom pravosnažnom presudom za genocid, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin, ili na bilo koji način veliča lice osuđeno pravosnažnom presudom za genocid, zločin protiv čovječnosti ili ratni zločin, kazniće se kaznom zatvora od najmanje tri godine.*

(7) Počinilac krivičnog djela iz stava (1) do (4) ovog člana koji je dužnosnik ili odgovorno lice ili zaposlenik u instituciji vlasti ili bilo kojem organu koji se finansira putem javnog budžeta, kazniće se kaznom zatvora od najmanje tri godine

Što se tiče dijela Prijave koja se odnosi na objave objavljene na [REDACTED] profilu [REDACTED] tužilac je nesporno utvrdio [REDACTED]

[REDACTED] da je neidentifikovano lice koje koristi navedeni profil objavilo fotografije od kojih jedna ima veći broj mrtvačkih kovčega (tabuta) preko koje je stavljen znak X i na čiriličnom pismu ispiano „ NAJVEĆA LAŽ 20.VEKA. NIJE SE DESILO“. Cijeneći ovu fotografiju, odnosno objavu izuzev što je nesporno utvrđeno da je ista objavljena u navedenoj formi, da se ne može zaključiti na što se lice koje je istu objavilo referira, na koji način konkretno navodeći da je nešto laž zapravo misli i referira na genocid u Srebrenici. Koristeći se općom kulturom i naobrazbom, što je apsolutno dozvoljeno i što se zapravo traži u postupanju organa gonjenja, utvrđeno je da se na fotografiji nalazi veliki broj mrtvačkih sanduka- tabuta u kojima se ukopavaju preminuli pripadnici islamske vjeroispovijesti, ali obzirom da na fotografiji nema nikakvih oznaka lokacije, niti je na fotografiji vidljiv bilo koji geografski, historijski ili koji drugi znak koji bi mogao ukazati da su ti tabuti poredani u Srebrenici, da se odnose na kolektivnu dženazu stradalih u genocidu u Srebrenici koja se svake godine 11. jula održava u Srebrenici u Memorijalnom centru, niti je autor komentara u tekstualnom dijelu ukazao da konkretno kada kaže da je nešto laž misli na srebrenički genocid, na koji način bi negirao genocid u smislu odredbe relevantnog člana zakona. Naime, član 145a. stav 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine glasi: „ Ko javno odobri, porekne, grubo umanji ili pokuša opravdati zločin genocida, zločine protiv čovječnosti ili ratni zločin utvrđen pravosnažnom presudom...“, te kada se taj uvodni dio koji predstavlja bitan element krivičnog djela doveđe u vezu sa objavom, jasno je da potreban element bića djela izostaje, jer se iz prijavljene objave ne vidi da se autor referira na genocid u Srebrenici. Tužilaštvo BiH je cijenilo da je prijaviteljica očigledno stekla dojam iz svojih subjektivnih ili objektivnih razloga da je u konkretnom slučaju objava postavljena radi negiranja genocida u Srebrenici, međutim Tužilaštvo BiH je dužno cijeniti dokaze objektivno, kako one koji idu na štetu, tako i one koje idu u koristi prijavljenih i osumnjičenih lica, te u slučaju kada nema dovoljno dokaza ili dovoljan stepen sumnje da je neko počinio krivično djelo, to se ima cijeniti *in favorem* (u korist) prijavljenog lica, što je u ovom slučaju svakako i učinjeno, obzirom da organi gonjenja, kao i svi drugi organi imaju dužnost voditi računa da ničija ljudska prava zagarantovana kako međunarodnim konvencijama, tako i domaćim zakonodavstvom, ne budu ni na koji način ugrožena ili narušena.

Nadalje, što se tiče konkretnе objave, Tužilaštvo BiH je cijenilo da je objava [REDACTED] te se ni na datumski- vremenski nije mogla povezati sa događajima vezanim za genocid u Srebrenici.

Što se tiče objave i fotografije koja prikazuje veći broj ljudi u vojnoj uniformi sa natpisom: „ Srebrenica juni1995.NENAORUŽANI, Žene djeca i starci“, u konkretnom također nisu pronađeni bitni elementi bića krivičnog djela iz člana 145a. stav 3. Krivičnog zakona Bosne i Hercegovine, jer u konkretnom je očigledno i nesporno da se na fotografiji nalaze vojnici određene vojne formacije neke vojske (moguće Armije BiH), te da lokalitet, sastav jedinica, vrijeme nastanka fotografije nisu potvrđeni, već se na istoj nalazi samo komentar korisnika profila [REDACTED] kako je to ranije navedeno. Također, tužilac je koristeći se ranije stečenim znanjem i primljenim informacijama svjestan da lica koja negiraju genocid u Srebrenici često svoj stav brane tezom da u istom nisu stradali civili, žene djeca i starija lica, te je nesporno da je lice koje koristi profil [REDACTED] na način kako je objavio također eventualno imao namjeru da negira sastav populacije koja je stradala u genocidu u Srebrenici, ali međutim takvim radnjama autor nije ostvario biće elementa krivičnog djela u smislu da je genocid u Srebrenici odobrio, porekao ili grubo umanjio. Obzirom na navedeno, cijenjeno je da li je ovakvom objavom učinjen pokušaj pravdanja zločina genocida u Srebrenici, međutim kako se u vremenskoj oznaci na komentaru navodi mjesec „ juni“, te kako se genocid ili ubistvo civila ni na koji način ne odnosi, nije bilo moguće sa sigurnošću utvrditi da je u konkretnom slučaju lice koje je postavilo

komentar referiralo na genocid u Srebrenici, ili je na satiričan način (što je apsolutno društveno neprihvatljivo u civiliziranom društvu) prikazivalo vojsku jedne o suprotstavljenih strana u proteklom ratu u BiH.

Obzirom na sve naprijed navedeno, odnosno izostanak elemenata bića krivičnog djela, donesena je odluka o nesprovodenju istrage jer iz prijave i pratećih spisa očigledno da prijavljeno djelo nije krivično djelo.

Što se tiče objava na profilu ██████████ Tužilaštvo Bosne i Hercegovine je u konkretnom cijenilo provjere izvršene od strane Državne agencije za istrage i zaštitu koji su decidno naveli da uvidom u predmetni ██████████ profil nisu našli niti jednu objavu kojem se negira genocid u Srebrenici, zbog čega je iz potpuno razumljivih razloga donesena odluka kao u izreci.

Tužilaštvo Bosne i Hercegovine napominje da je i u ovom predmetu, kao i u svakom drugom izvršilo sve potrebne provjere koje su naložene i dozvoljene važećim zakonskim propisima, te je obzirom da se u konkretnom slučaju radi o specifičnom krivičnom djelu i uputilo Zamolnicu za pružanje međunarodne pravne pomoći, a to sa ciljem ne samo potpune identifikacije lica koja su obuhvaćena Prijavom, nego kako bi se ustanovilo da li su objave koje su predmet u ovom krivičnom spisu dio šireg djelovanja, odnosno da li kao takve podliježu *modus operandi* nekih grupa ili lica koja se zalažu za određene stavove, na koji način bi ove pojedinačne objave korisnika profila ██████████ mogle biti segment takvog djelovanja. Obzirom da izostaju elementi bića krivičnog djela, odnosno da u slučaju profila ██████████ nisu objave ni pronađene, a da ██████████ nisu udovoljile zahtjevu iz Zamolnice, Tužilaštvo BiH donijelo odluku kao u izreci. Pri ocjeni prijave i pratećih spisa, u obzir je uzeto i Rješenje Suda Bosne i Hercegovine ██████████ u kojem se navodi: „*Ovdje se ukazuje na lični stav osumnjičenog, izražen na privatnom profilu društvene mreže ██████████, koji posjećuju lica koja žele (krug prijatelja), a koji prostor nije od javnog značaja... U tom smislu, upravo iz dokaza Tužilaštva i to Informacije Državne agencije za istrage i zaštitu ██████████*”

██████████ povodom vršenja operativnih provjera vezanih za zaprimljenu anonimnu prijavu u cilju potvrđivanja navoda prijave, proizilazi da pregledom ██████████ profila osumnjičenog nije pronađena gore pomenuta objava niti bilo koja druga koja bi upućivala na izvršenje navedenog krivičnog djela. „Nadalje se navodi vezano za identitet i uznemirenje javnosti, a što se može primijeniti i na poticanje nasilja i mržnje: „...u kontekstu samog statusa osumnjičenog kao ličnosti, iz dokaza Tužilaštva, Sud nije mogao utvrditi da je osumnjičeni javna, eminentna ličnost čiji bi stavovi objavljeni na društvenoj mreži ██████████ uopće mogli dovesti do objektivnog uznemirenja i straha stanovnika na području BiH, a samim tim i izazivanja nacionalne, rasne i vjerske mržnje, razdora i netrpeljivosti. Naime, kod ovog krivičnog djela je bitno obazrivo postupati, te ne dopustiti da se kao isto kvalifikuju lična mišljenja ograničenog značaja, jer se time devalvira samo krivično djelo, koje za svrhu postojanja ima inkriminisanje radnji puno većeg značaja, bilo kroz modus operandi, bilo kroz značaj lice koje isto čini“

Sud Bosne i Hercegovine u Rješenju ██████████ navodi: „...Vijeće prihvata u cijelosti razloge koje je Sud dao u pobijanoj odluci, te prihvata pravilnim standard koji je u svojoj odluci ustanovio sudija za prethodno saluštanje, da objava osumnjičenog, kada se posmatra sa aspekta postojanja bitnih elemenata koji čine biće krivičnog djela, onda objava kao takva, ne dostiže potreban i dovoljan nivo koji bi objektivno bio pogodan da prouzrokuje podjele i mržnju.“

Radi jasnijeg pregleda stvari i razloga iz kojih Tužilaštvo BiH smatra da se u konkretnom slučaju ne radi o počinjenju krivičnog djela, odnosno razloga zbog kojih je očigledno da iz prijave i pratećih spisa proizilazi da konkretno djelo nije krivično djelo, Tužilaštvo BiH želi prevashodno istaći da konkretn

član Krivičnog zakona u ovom predmetu podrazumijeva da se prije svega štite ustavni poredak, država, unutarnje harmonično djelovanje, funkcioniranje, tolerancija između konstitutivnih naroda i drugih koji tu žive, a putem zaštite prava na dostajanstvo i putem zaštite ugleda i prava s obzirom na njihov identitet. Potrebno je da je poduzeta radnja objektivno pogodna da potakne nasilje ili mržnju, što u konkretnom Tužilaštvo nije našlo. Tužilaštvo nije našlo niti jedan elemenat bića krivičnog djela, zbog čega je donijelo odluku kao u izreci.

Zaključno, Tužilaštvo BiH ističe da prema načelu slobodne ocjene dokaza, sud, a ni tužilaštvo, nisu vezani zakonom utvrđenim pravilima o izboru dokaza, a određeno dokazno sredstvo nema unaprijed određenu dokaznu stranu. Stoga je i u ovom, kao i u drugim predmetima ocjenjivao prijavu i prateće spise slobodno i prema svom vlastitom uvjerenju, te je pri zaključivanju koristio logiku i opće znanje i kulturu, pa kada je sve dostavljeno i prikupljeno cijenio pojedinačno i doveo ih u međusobnu vezu, nije našao biće elementa niti jednog krivičnog djela, zbog čega je donesena Naredba o nesprovodenju istrage.

Tužilac donosi odluku u predmetu kada je stanje stvari dovoljno razjašnjeno, što je u konkretnom predmetu i slučaj, zbog čega je donesena i jedina zakonita odluka. Posebno napominjemo da je na osnovu člana 23. Zakona o krivičnom postupku Bosne i Hercegovine i u skladu sa članom 7. Zakona o Sudu Bosne i Hercegovine i članom 12. Zakona o Tužilaštvu Bosne i Hercegovine, Tužilaštvo Bosne i Hercegovine je nadležno da sprovodi istragu za krivična djela propisana Krivičnim zakonom Bosne i Hercegovine. Kako u konkretnom slučaju, a što je više puta napomenuto, apsolutno nisu pronađena obilježja niti jednog krivičnog djela iz nadležnosti Tužilaštva BiH, donesena je Naredba o nesprovodenju istrage.

O donošenju Naredbe o nesprovodenju istrage biti će obaviještena podnositeljica Prijave, u skladu sa članom 216. Zakona o krivičnom postupku BiH.

**TUŽILAC
TUŽILAŠTVA/ TUŽITELJSTVA BiH**